

1. Уолш К. Ключові фінансові показники. Аналіз та управління розвитком підприємства. К. : Всеуито; Наук. думка, 2001. 367 с.
2. Богдан Н., Сидельник В. Туристичний імідж регіону як інструмент управління його інвестиційною привабливістю. Бізнес-Інформ. 2019. № 3. С. 203–215.
3. Судомир С. М. Формування системи управління розвитком сільськогосподарських підприємств: теорія, методологія: [монографія]. К.: ЦП «Компринт», 2015. 483 с.
4. Судомир С. М. Результативне управління соціально-економічними системами аграрного сектору економіки: [монографія]. К. : ЦП «Компринт». 2015. 113 с.

Олег КРАВЕЦЬ,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Д. Моторного,
м. Мелітополь, Україна

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ СТРУКТУРИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Одним із головних засобів виробництва в сільськогосподарських підприємствах є земельні ресурси. Від ефективності їх використання багато в чому залежить загальна економічна ефективність функціонування підприємства. Відповідно до агротехнологічних процесів виробництва сільськогосподарської продукції може існувати велика кількість варіантів використання посівних площ. Емпірично вибрати найкращий варіант використання надто складно, оскільки це потребує великих витрат часу, а експеримент може бути взагалі неможливим. Отже, одним із шляхів вирішення відповідних завдань є використання економіко-математичних методів.

Постановка задачі. Підприємству потрібно оптимізувати виробничу структуру з метою оптимального використання земельних ресурсів та отримання максимального прибутку.

Враховуючи вище зазначене, нами розроблена економіко-математична модель оптимізації структури посівних площ для великих підприємств південного регіону України.

Критерій оптимальності

Максимальний прибуток

$$Z = x_p - x_c \quad \text{®} \quad \max ,$$

де, x_c – собівартість продукції;

x_p – виручка від реалізації.

Система обмежень

1. Обмеження з використання площі:

$$\mathring{a} \sum_{j=1}^n x_j \in B, \quad n \in N,$$

[1]

де, x_j – площі, які зайняті під культурами;

B - площа ;

N – множина культур.

2. Обмеження по повній собівартості

$$\sum_{i=1}^n c_i x_i - x_c = 0,$$

[2]

де, c_i – повна собівартість на одиницю площі;

x_c - повна собівартість вирощування культур;

3. Обмеження по виручці від реалізації:

$$\sum_{i=1}^n p_i x_i - x_p = 0,$$

[3]

де, p_i - виручка від реалізації i -ї продукції з одиниці площі, грн.;

x_p – загальна виручка від реалізації продукції.

4. Обмеження з гарантованого виробництва продукції залежно від спеціалізації підприємства.

$$Z_{\min} \leq \sum_{j=1}^n a_{ij} x_j \leq Z_{\max},$$

[4]

де, Z_{\min} , Z_{\max} - гарантоване виробництво продукції залежно від сівозмін та валового виробництва продукції певного виду.

Збір та обробка інформації

Данні для розрахунків були узагальнені, приведені до співстаних цінних показників. Базою виступали підприємства Запорізької області у 2010-2020 р.р. Результати обробки вихідної інформації та отримані розрахунки наведені у %.

Визначення переліку змінних і обмежень

Позначимо x_j - необхідну площу культури, яка буде використана у підприємстві. Перелік обмежень буде складатися з обмежень:

- максимально можлива площа для використання.
- гарантоване виробництво деяких культур (відповідно до технологічних вимог, що до сівозмін, та валового збору)
- обмеження по оцінці собівартості виробництва продукції.
- обмеження по оцінці виручки від реалізації.

Критерієм оптимальності, в нашому випадку, буде виступати максимальний прибуток.

Аналіз отриманих результатів

Аналіз існуючої та рекомендованої структури посівних площ, таблиця 1, показав необхідність зменшити площу пшениці, ячменю ярого, гороху, вівса, проса, соняшника та сої. Відповідно збільшити площі ріпаку озимого, овочів відкритого ґрунту та продовольчих баштанних.

Таблиця 1

Фактична та запланована структура посівних площ

Культури	Факт %	План %
пшениця озима	27,60	20,51
кукурудза на зерно	3,76	3,76
ячмінь озимий	8,33	8,33
ячмінь ярий	16,61	9,06
горох	2,25	0,65
овес	7,37	2,51
просо	1,98	1,18
соняшник	21,20	19,04
соя	4,88	3,81
ріпак озимий	1,82	2,11
овочі відкритого ґрунту	0,98	1,08
баштанні продовольчі	3,22	27,96
Всього	100	100

Порівняльні результати прибутковості наведемо у таблиці 2.

Таблиця 2

Порівняльна таблиця прибутковості підприємства

Культури	Зміна прибутковості підприємства у %
Пшениця озима	74,31
Кукурудза на зерно	100,00
Ячмінь озимий	100,00
Ячмінь ярий	54,56
Горох	28,72
Овес	34,07
Просо	59,68
Соняшник	89,82
Соя	78,04
Ріпак озимий	115,79
Овочі відкритого ґрунту	110,54
Баштанні продовольчі	8,95рази
Всього	117,98

Висновки. У результаті запропонованої нами структури посівних площ загальна прибутковість господарства збільшиться на 17 п.п. за рахунок таких культур як баштанні продовольчі, ріпак озимий, овочі відкритого ґрунту. В свою чергу оптимізована структура посівних площ, повністю відповідає технологічним умовам виробництва продукції, що до додержання сівозмін та мінімально-максимальних меж валового збору (у середньому за 2010-2020р.р).

Список використаних джерел

1. Кавун, Г. Розробка та дослідження методів економіко-математичного моделювання для оптимального управління аграрного підприємства.// *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*, 2020(2), 280-286. Режим доступу <http://www.tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/77>
2. Кравець О. Оптимізація використання земельних ресурсів // Сучасні наукові дослідження на шляху до євроінтеграції: матеріали Міжнародного науково-практичного форуму (Мелітополь, 21-22 червня 2019 р.); Ч. 2 (С. 193-196). Режим доступу <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/8617>
3. Кравець О. Застосування економіко-математичних методів у менеджменті аграрного виробництва. Режим доступу <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/4489/1/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D1%86%D1%8C1.pdf>
4. Юрчук Н. Використання економіко-математичних методів в управлінні інноваційним розвитком економічних систем. // Режим доступу http://www.investplan.com.ua/pdf/18_2015/7.pdf

Олена ЛЕВІЩЕНКО,
студентка 2 курсу магістратури, спеціальність «Менеджмент»,
Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Д. Моторного,
м. Мелітополь, Україна

ФОРМУВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Інтелектуальний капітал має величезний резерв соціально-економічної активності, що визначає напрямок розвитку економіки. Сучасний період характеризується нестабільністю умов довкілля, зменшенням життєвого циклу товарів та послуг, що веде до посилення ринкової конкуренції та послаблює конкурентні переваги підприємств. З цієї причини актуалізується проблема, пов'язана з ефективним управлінням діяльністю з формування, зростання та раціонального використання інтелектуального капіталу підприємства.

Сучасні підприємства, створюючи систему управління інтелектуальним капіталом, мають на меті зростання ефективності їх функціонування, підвищення конкурентоспроможності і повинні базуватися на таких основоположних елементах:

–людський капітал, який є основною складовою системи знань підприємства. Управління людським капіталом має на меті отримання знань, їх зростання та розвиток на підприємстві, а також взаємний обмін із зовнішніми структурами;

–основи знань та способи їх реалізації. Управління базами даних пов'язане з їх формуванням, накопиченням, систематизацією та використанням на підприємстві;

–організаційна культура, на основі якої знання оновлюються, поширюються, збільшуються. На зростання обсягу знань підприємства величезний вплив надають умови довкілля, пов'язані з впливом різноманітних чинників.

Складовими частинами механізму управління інтелектуальним капіталом є